

Jagten på den dybe blå

Et designerkollektiv i Japan har gjort plantefarvning så hot, at selv musiker Kanye West har været på besøg for at opleve, hvordan de indfarver tekstiler på traditionel vis. Politiken var med, da en japansk delegation var i Danmark for at give teknikken videre.

LAURA ENGSTRØM

Kakuo Kajis ene hånd er blå. Alt hans tøj er blåt. Skjorten er lyseblå, og bukserne er mørkeblå. Og han har selv indfarvet det.

Netop nu sidder han og taler dæmpet japansk til sin forretningspartner, Kyoko Nishimoto, som oversætter til engelsk for en flok nordiske kunsthåndværkere, designere og grafikere. De er her for at lære den traditionelle japanske måde at indfarve indigo på.

Det er lykkedes det japanske designkollektiv Buaisuo at gøre den blå plante-baserede indigofarve hot. Især i modebranchen, der ligesom andre brancher higer efter langsommelighed og bæredygtighed. Faktisk er farven så trendy, at selveste rapperen og modemanden Kanye West i 2019 besøgte Buaisuo i Japan sammen med et par af sine assistenter.

Indigo kan være dyb som himlen på en midsommerdag eller mellembå som et par lyse jeans. Nuancerne og farvespillet er et andet i plantefarver, men de er også noget mere miljøvenlige end de syntetiske farver, som tekstilindustrien traditionelt bruger. De er fulde af tok-

sikke tungmetaller til stor skade for miljøet.

Og ifølge Kyoko Nishimoto er ikke kun prisen afgørende for, at man i industrien bruger de syntetiske farver.

»Prisen på sukumo (den japanske indigo, red.) har ikke ændret sig i de seneste 50 år. 1 kilo koster 5 euro, og den er langt mere drøj end den syntetiske farve, man bruger i industrien«, siger hun og viser deres fælles notesbog, hvor stofprøver er sat ind for hver dag.

Uforudsigelighedens poesi

Omskifteligheden er en af grundene til, at industrien ikke bruger plante-baserede indfarvningsteknikker. Og omstændeligheden. Det er til gengæld også nogle af grundene til, at der nu sidder en flok designere og kunsthåndværkere og lytter til japanerne. For uforudsigeligheden har sin egen poesi.

Den poesi har tekstilkunstner Helle Trolle udforsket sammen med grafiker Helle Vibeke Jensen. Det er dem, der sammen har arrangeret en masterclass i København med Buaisuo.

PROCES. Danmark har planten vajd med det pigment, der skaber farven blå. Før det kan indfarve stof, skal det dog gøres opløseligt via fermentering eller kemi. Foto: Sven Bloch

ÅBENT HUS Lør. 6 juni 11-16

Udstilling af keramiske stentøjsarbejder.

Max 2-3 personer ad gangen

BEATE ANDERSEN

Tokkekøbvej 31, 3450 Allerød

efter aftale på tlf. 22 82 67 22

www.beate-andersen.dk beate@beate-andersen.dk

Velkommen til Marry & Me Guldsmed på Østerbro i København

Marry & Me er en hyggelig smykkeforretning og guldsmed på Østerbro i København tæt på Frederiksberg, Vesterbro og Nørrebro.

Vi sælger vielses- og forlovelsesringe samt kærlighedsgaver til din udkærte eller som for-kælelse til dig selv. Sæt dig behageligt til rette i

vores bløde sofa og nyd en kop kaffe eller the, mens vi sammen finder de helt rigtige smykker til at symbolisere jeres kærlighed.

Vi har indrettet vores hjemlige butik som en dagligstue, hvor vores erfarne medarbejdere vil give jer en oplevelse ud over det sædvanlige.

MARRY & ME

Østerfælled Torv 17A, 2100 København Ø • Tlf. +45 20 66 52 88 • www.marryandme.dk

»I Danmark har vi planten vajd, der giver en blå farve«, forklarer Helle Trolle.

»Men jeg kan ikke gennemfarve stoffet på samme måde med vajd. I hvert fald ikke i så store mængder som med sukumo. Og vi kan ikke få en smuk dyb blå som den japanske. Så vi må jo aflure deres teknikker«, fortsætter Helle Trolle, der ligesom Helle Vibeke Jensen har fået tilnavnet Helle-san af japanerne under masterclassen.

Kyoko Nishimoto med de blålakerede negle forklarer:

»Først høster vi planten. Så skal den lægges i store dynger, som skal vendes hver uge. Når den er klar, kan man begynde at lave sin blanding. For at indigobakterien skal kunne overleve, kræver det et miljø med høj pH-værdi«, siger hun og fortæller videre om, hvordan man i gamle dage blandede med hesturin for at få det stærkt basiske miljø.

»Ligesom en kok har sine egne opskrifter, har alle indigofarmere deres. Vi bruger hvedeklid for at sætte gang i processen med kulhydrater, og så har vi brug for egetræsaske.«

Japansk kulturarv

Så skal der dyppes. Farvebadet står klar til kursisterne og har været mange dage undervejs. Kyoko Nishimoto kom 10 dage før masterclassen for at forberede det uudgrundelige mørkeblå dyb, der nu står i en stor metalbeholder. Der skal tages temperatur hver dag og røres i tønden i tre minutter sidst på dagen.

Egentlig er det ulovligt, hvad de gør. For den japanske blå farve må ikke tages ud af landet. Sådan har det været, siden sukumo i 1968 blev udnævnt som japansk kulturarv – og dermed eje.

Der bliver foldet og dyppet, og kunsthåndværkerne, der er kommet fra Færøerne, Finland, Sverige, Norge og Danmark, bliver benovede, da de kan tage det ene dybblå klæde op efter det andet.

Ligesom en kok har sine egne opskrifter, har alle indigofarmere deres Kyoko Nishimoto, designerkollektivet Buaisuo

dred, var 2.000 af Tokushima-præfekturets indbyggere beskæftiget med at dyrke, høste, fermentere og farve med indigo.

Arbejdernes farve

Buasiuos tilgang til indigo er ikke faldet i helt god jord hos de traditionelle indigofamilier på egnen, der har dyrket indigo i generationer. For de hippe japanske designere fra Buaisuo, der først hørte

Kyoko Nishimoto fortæller videre om Tokushima, byen i det sydlige Japan, hvor indigo traditionelt blev dyrket. Her er varmt og fugtigt – ideelle vækstbetingelser for planten. Indtil den syntetiske blå farve blev opfundet i det forrige århund-

RESULTAT. Indfarvningen falder forskelligt ud alt efter vandets kvalitet, den måde, man udvinder farvestoffet på, og ikke mindst det materiale, man farver. Foto: Sven Bloch

om indigoindfarvning på designskolen i Tokyo, vil lave det hele selv – fra frø til færdigt design.

»Jeg er selv opvokset i Tokushima, og for mig tilhørte indigoindfarvning en del af det traditionelle Japan. Det var ikke særlig interessant. Først da Kakuo gjorde mig opmærksom på det, kunne jeg se, hvor spændende det var«, siger Kyoko Nishimoto om den blå farve, som traditionelt blev lavet til arbejdstøj. Blåt var for menigmand, mens gul og lilla var forbeholdt de royale. Hun tilføjer:

»Det er interessant, som interessen for de traditionelle japanske håndværk er meget større i udlandet end i Japan.«

Bedre end meditation

Holdet af tekstilkunstnere og designere dypper og dypper og får den ene smukke teknik lært efter den anden. De ser ud til at hygge sig svært.

Som Helle Vibeke Jensen siger:

»Jeg er ikke typen, der tager på meditation kurser. Det her er for mig meditation.«

Helle Trolle nikker. Hun genkender det meditative ved det gamle håndværk og ved gentagelsen af det blå.

Efter fem dage er alt – inklusive deres hænder og negle – blåt. Om de ikke kan blive lidt træt af blå?

»Jo!«, siger Helle Trolle.

»Da jeg kom hjem fra Tokushima sidste år, måtte jeg have en periode med rød.«

kultur@pol.dk

KØB HOS UPFRONTSKOP.DK
KærUP bord m/tørresnor og plantekasse (5.995 kr.) DollerUP Spise- og Loungestol (2.495 kr.) PlantUP Modulhøjbed fra (541 kr.)

Hos UPFRONT SHOP har vi et univers af design, som er med til at skabe nyt liv og mere aktivitet i boligens uderum. Indret altanen, terrassen eller gårdhaven med de kreative muligheder fra UPFRONT Living og PlantUP. Vi anvender kun bæredygtige materialer, som har en lang levetid.

Se mere på www.upfrontshop.dk

Dansk design produceret i Viborg, Danmark.